

MEDICUS

ISSN 1409-6366 UDC 61 Vol · 27 (2) · 2022

Original scientific paper

165 EARLY CHILDHOOD FAECAL CARRIERS OF DIARRHOEAGENIC ESCHERICHIA COLI AND ANTIBIOTIC SUSCEPTIBILITY

Maria Pavlova¹, Ekaterina Aleksandrova¹, Mihaela Videnova¹, Ivan N. Ivanov¹, Valeri Velez², Milco Misoski²

171 THE LEVEL OF DEGRADATION PRODUCTS AND THE BIOCHEMICAL STUDY OF URINE IN THE OBSERVANCE OF RENAL CHANGES IN PATIENTS WITH DIABETES MELLITUS TYPE 2

Rita Alili- Idrizi¹, Zehra Mustafai¹, Mimoza Bafqari-Bakiji¹, Lulzana Shabani², Mirlind Behxheti²

Profesional paper

176 COMPARATION BETWEEN METHADONE AND BUPRENORFINE THERAPY

Aneta Spasovska Trajanovska

181 ВОДЕЊЕ НА АРТЕРИСКА ХИПЕРТЕНЗИЈА НА НИВО НА ПРИМАРНА ЗДРАВСТВЕНА ЗАШТИТА ВО УСЛОВИ НА КОВИД 19

Сашка Јаневска¹, Катерина Ковачевиќ¹, Беќим Исмаили², Катарина Ставриќ³, Билјана Герасимовска-Китановска⁴

Review

188 СТЕБЛОТО НА ФАЦИЈАЛНИОТ НЕРВ ВО ПОВРШНСКИОТ ЛОБУС НА ПАРОТИДНАТА ЖЛЕЗДА-РАРИТЕТ ВО ПАРОТИДНАТА ПАТОЛОГИЈА

Александра Бранќо¹, Весна Гошиќ-Маркоска¹, Владимир Поповски²

196 ДЕТСКА ДЕБЕЛИНА: ЕТИОЛОГИЈА, ПОСЛЕДИЦИ И ТРЕТМАН

Арјета Рауфи¹, Марина Крстевска Константинова², Беса Шишко Азири³

205 СТЕРОИДНО - ИНДУЦИРАНА КАТАРАКТА

Леутрим Шаќири¹, Емилија Гошевска Даштевска^{1,2}

210 STUDIMET E SISTEMIT KARDIO-VASKULAR TE FUTBOLLISTËT E GRUP-MOSHAVE U15-U16

Alajdin Hasani¹, Elvira Baze², Zorica Zafiroska³

216 ДИЈАЛОГ+ ПСИХОСОЦИЈАЛНА ИНТЕРВЕНЦИЈА НАСОЧЕНА КОН ЛУЃЕТО СО МЕНТАЛНИ НАРУШУВАЊА: КАРАКТЕРИСТИКИ, ПРИМЕНА И ЕФЕКТИ

Љубиша Новотни¹, Билјана Блажевска-Стоилковска², Силвана Марковска-Симоска³, Милош Милутиновиќ¹, Стојан Бајрактаров⁴

Case report

221 ВЕЛАМЕНТОЗНА ИНСЕРЦИЈА НА ПАПОЧНАТА ВРВЦА КАЈ ЕДИНЕЧНА БРЕМЕНОСТ КАКО РЕТКА ПРИЧИНА ЗА ИТЕН ЦАРСКИ РЕЗ

Димитар Георгиев, Ана Коцевска, Беќим Дика, Башким Исмаили, Кристина Скепаровска

225 ЗНАЧЕЊЕТО НА ОПТИЧКАТА КОХЕРЕНТНА ТОМОГРАФИЈА ЗА FOLLOW-UP НА ОПТИЧКА НЕВРОПАТИЈА КАЈ МУЛТИПЛА СКЛЕРОЗА - ПРИКАЗ НА СЛУЧАЈ

Петрушевска Андријана, Трпевска Шекеринов Наташа, Гошевска Даштевска Емилија

230 ПЕРИУРЕТЕРАЛНА ЕНДОМЕТРИОЗА - ПРИКАЗ НА СЛУЧАЈ

Валентина Тофилоска, Горан Димитров, Јадранка Георгиевска, Ана Данева Маркова, Драге Дабески

233 ХИПЕРБАРНАТА ОКСИГЕНО ТЕРАПИЈА ВО ТРЕТМАНОТ НА ДИЈАБЕТИЧНИ РАНИ: ПРИКАЗ НА СЛУЧАЈ

Етеми Јилдиз¹, Брешковска Христина², Андреевска Виолета³

237 RECONSTRUCTION TECHNIQUE AFTER MID-FACIAL SKIN CANCER EXCISION

Andrijana Gjorgjeska, Erмира Hamzai, Djordje Dzokic, Tomislav Jovanoski, Hristina Breshkovska

241 HYPERPARATHYROIDISM PRIMARIA AND PATHOLOGICAL FRACTURES, A WOMAN WITH ADVANCED DISEASE - CASE REPORT

Argjend Muca, Rrezearta Elezi, Nevzat Elezi, Rezart Dalipi, Dr. Ivana Mladenovska Stokajska

246 РЕТИНАЛЕНВАСКУЛИТИС КАКО ЕДНА ОД МАНИФЕСТАЦИИТЕ НА COVID 19

Весна Челева Марковска¹, Ана Трпеска¹, З. Јованов²

MEDICUS

ISSN 1409-6366 UDC 61 Vol · 27 (2) · 2022

Original scientific paper

165 EARLY CHILDHOOD FAECAL CARRIERS OF DIARRHOEAGENIC ESCHERICHIA COLI AND ANTIBIOTIC SUSCEPTIBILITY

Maria Pavlova¹, Ekaterina Aleksandrova¹, Mihaela Videnova¹, Ivan N. Ivanov¹, Valeri Velev², Milco Misoski³

171 THE LEVEL OF DEGRADATION PRODUCTS AND THE BIOCHEMICAL STUDY OF URINE IN THE OBSERVANCE OF RENAL CHANGES IN PATIENTS WITH DIABETES MELLITUS TYPE 2

Rita Alili- Idrizi¹, Zehra Mustafai¹, Mimoza Bafqari-Bakiji¹, Lulzana Shabani², Mirind Behxhet³

Professional paper

176 COMPARATION BETWEEN METHADONE AND BUPRENORFINE THERAPY

Aneta Spasovska Trajanovska

181 ВОДЕЊЕ НА АРТЕРИСКА ХИПЕРТЕНЗИЈА НА НИВО НА ПРИМАРНА ЗДРАВСТВЕНА ЗАШТИТА ВО УСЛОВИ НА КОВИД 19

Сашка Јаневска¹, Катерина Ковачевик¹, Беким Исмаили², Катарина Ставриќ³, Билјана Герасимовска-Китановска⁴

Review

188 СТЕБЛОТО НА ФАЦИЈАЛНИОТ НЕРВ ВО ПОВРШНИОТ ЛОБУС НА ПАРОТИДНАТА ЖЛЕЗДА-РАРИТЕТ ВО ПАРОТИДНАТА ПАТОЛОГИЈА

Александра Бранко¹, Весна Гошиќ-Маркоска¹, Владимир Поповски²

196 ДЕТСКА ДЕБЕЛИНА: ЕТИОЛОГИЈА, ПОСЛЕДИЦИ И ТРЕТМАН

Арјета Рауфи¹, Марина Крстевска Константинова², Беса Шишко Азири³

205 СТЕРОИДНО - ИНДУЦИРАНА КАТАРАКТА

Леутрим Шакири¹, Емилија Гошевска Даштевска^{1,2}

210 STUDIMET E SISTEMIT KARDIO-VASKULAR TE FUTBOLLISTËT E GRUP-MOSHAVE U15-U16

Alajdin Hasani¹, Elvira Baze², Zorica Zafirovska³

216 ДИЈАЛОГ+ ПСИХОСОЦИЈАЛНА ИНТЕРВЕНЦИЈА НАСОЧЕНА КОН ЛУЃЕТО СО МЕНТАЛНИ НАРУШУВАЊА: КАРАКТЕРИСТИКИ, ПРИМЕНА И ЕФЕКТИ

Љубиша Новотни¹, Билјана Блажевска-Стоилковска², Силвана Марковска-Симоска³, Милош Милутиновиќ¹, Стојан Бајрактаров¹

Case report

221 ВЕЛАМЕНТОЗНА ИНСЕРЦИЈА НА ПАПОЧНАТА ВРВЦА КАЈ ЕДИНЕЧНА БРЕМНОСТ КАКО РЕТКА ПРИЧИНА ЗА ИТЕН ЦАРСКИ РЕЗ

Димитар Георгиев, Ана Коцевска, Беким Дика, Башким Исмаили, Кристина Скепаровска

225 ЗНАЧЕЊЕТО НА ОПТИЧКАТА КОХЕРЕНТНА ТОМОГРАФИЈА ЗА FOLLOW-UP НА ОПТИЧКА НЕВРОПАТИЈА КАЈ МУЛТИПЛА СКЛЕРОЗА – ПРИКАЗ НА СЛУЧАЈ

Петрушевска Андријана, Трпевска Шекеринов Наташа, Гошевска Даштевска Емилија

230 ПЕРИУРЕТЕРАЛНА ЕНДОМЕТРИОЗА – ПРИКАЗ НА СЛУЧАЈ

Валентина Тофилоска, Горан Димитров, Јадранка Георгиевска, Ана Данева Маркова, Драге Дабески

233 ХИПЕРБАРНАТА ОКСИГЕНО ТЕРАПИЈА ВО ТРЕТМАНОТ НА ДИЈАБЕТИЧНИ РАНИ: ПРИКАЗ НА СЛУЧАЈ

Етеми Јилдиз¹ Брешковска Христина² Андреевска Виолета³

237 RECONSTRUCTION TECHNIQUE AFTER MID-FACIAL SKIN CANCER EXCISION

Andrijana Gjorgjeska, Ermira Hamzai, Djordje Dzokic, Tomislav Jovanoski, Hristina Breshkovska

241 HYPERTHYROIDISM PRIMARIA AND PATHOLOGICAL FRACTURES, A WOMAN WITH ADVANCED DISEASE - CASE REPORT

Argjend Muca, Rrezearta Elezi, Nevzat Elezi, Rezart Dalipi, Dr. Ivana Mladenovska Stokajska

246 РЕТИНАЛЕНВАСКУЛИТИС КАКО ЕДНА ОД МАНИФЕСТАЦИИТЕ НА COVID 19

Весна Челева Марковска¹, Ана Трпеска¹, З. Јованов²

Betimi i Hipokratit

Në çastin kur po hy në radhët e anëtarëve të profesionit mjekësor premtoj solemnisht se jetën time do ta vë në shërbim të humanitetit. Ndaj mësuesve do ta ruaj mirënjohjen dhe respektin e duhur.

Profesionin tim do ta ushtroj me ndërgjegje e me dinjitet. Shëndeti i pacientit tim do të jetë brenga ime më e madhe. Do t'i respektoj e do t'i ruaj fshehtësitë e atij që do të më rrëfëhet. Do ta ruaj me të gjitha forcat e mia nderin e traditës fisnike të profesionit të mjekësisë.

Kolegët e mi do t'i konsideroj si vëllezër të mi.

Në ushtrimin e profesionit ndaj të sëmurit tek unë nuk do të ndikojë përkatësia e besimit, e nacionalitetit, e racës, e politikës, apo përkatësia klasore. Që nga fillimi do ta ruaj jetën e njeriut në mënyrë absolute. As në kushtet e kërcënimit nuk do të lejoj të keqpërdoren njohuritë e mia mjekësore që do të ishin në kundërshtim me ligjet e humanitetit. Këtë premtim po e jap në mënyrë solemne e të lirë, duke u mbështetur në nderin tim personal.

The Oath of Hippocrates

Upon having conferred on me the high calling of physician and entering medical practice, I do solemnly pledge myself to consecrate my life to the service of humanity. I will give my teachers the respect and gratitude which is their due. I will practice my profession with conscience and dignity. The health of my patient will be my first consideration. I will respect the secrets which are confided in me, even after the patient has died. I will maintain by all the means in my power, the honor and the noble traditions of the medical profession.

My colleagues will be my brothers.

I will not permit considerations of religion, nationality, race, party politics or social standing to intervene between my duty and my patient. I will maintain the utmost respect for human life from its beginning even under threat and I will not use my medical knowledge contrary to the laws of humanity. I make these promises solemnly, freely and upon my honor

Medical Journal

MEDICUS

ISSN 1409-6366 UDC 61 Vol · 27 (2) · 2022

Revistë Shkencore Nderkombëtare e Shoqatës së Mjekëve Shqiptarë të Maqedonisë
International Journal of Medical Sciences of the Association of the Albanian Doctors from Macedonia

Botues/ Publisher: **SHMSHM / AAMD**

Tel. i Kryeredaktorit / Contact: **+389 (0) 71 240 927**

Zhiro llogaria / drawing account: **200-000031528193**

Numri tatimor / tax number: **4028999123208**

Adresa e Redaksisë-Editorial Board Address: **Mehmed Pashë Deralla nr. 16, Tetovë**
e-mail: **shmshm@live.com**

Kryeredaktori

Prof. Dr. Nevzat Elezi

Editor-in-Chief

Nevzat Elezi, MD, PhD

Redaktorët

Prof. Dr. Omer Xhemaili, Zurich, Zvicër

Prof. Dr. Florin Ramadani, Wels, Austri

Prof. Dr. Atilla Rexhepi, Tetovë, Maqedoni

Prof. Dr. Lul Raka, Prishtinë, Kosovë

Prof. Dr. Nevzat Elezi, Tetovë Maqedoni - Ud. Dekan i

Fakultetit të Shkencave Mjekësore - Tetovë

Doc. Dr Rexhep Selmani, Shkup, Maqedoni

Editors

Omer Dzemaili, MD, PhD, Zurich, Switzerland

Florin Ramadani, MD, PhD, Wels, Austria

Atilla Rexhepi, MD, PhD, Tetovo, Macedonia

Lul Raka, MD, PhD, Prishtina, Kosova

Nevzat Elezi, MD, PhD, Tetovo, Macedonia - Dean of

Faculty of Medical Sciences - Tetovo

Rexhep Selmani, MD, PhD, Skopje, Macedonia

Këshilli Redaktues

Nobelisti Prof. Dr. Ferid Murad, Hjuston, SHBA

Prof. Dr. Rifat Latifi, Arizona, SHBA

Prof. Dr. Alex Leventa, Jerusalem, Izrael

Prof. Dr. Sedat Üstündağ, Edirne, Turqi

Prof. asoc. dr. Avdyl Krasniqi, Prishtinë, Kosovë

Prof. dr. sci. Kirk Milhoan, Texas, SHBA

Dr. sci. Minir Hasani, Gjermani

Prof. dr. sci. Alfred Priftanji, Tiranë, Shqipëri

Prof. dr. sci. Naser Ramadani, Prishtinë, Kosovë

Prof. dr Yovcho Yovchev, Stara Zagora, Bullgari

Doc. Dr. Skender Saiti, Shkup, Maqedoni

Prof. Dr. Milka Zdravkovska, Shkup, Maqedoni

Prof. dr Gentian Vyshka, Tiranë, Shqipëri

Prim. dr Gani Karamanaga, Ulqin, Mali Zi

Prof. dr Ramush Bejiqi, Prishtinë, Kosovë

Dr. Sc. Spec. Meral Rexhepi, Tetovë, Maqedoni

Dr. Sc. Irfan Ahmeti, Shkup, Maqedoni

Editorial Board

Nobel Laureate Ferid Murad, MD, PhD, Houston, USA

Rifat Latifi, MD, PhD, Arizona, USA

Alex Leventa, MD, PhD Jerusalem, Israel

Sedat Ustündağ, Edirne, Turkiye

Avdyl Krasniqi, MD, PhD, Prishtina, Kosova

Kirk Milhoan, MD, PhD, Texas, USA

Minir Hasani, MD, PhD, Germany

Alfred Priftanji, MD, PhD, Tirana, Albania

Naser Ramadani, MD, PhD, Prishtina, Kosova

Yovcho Yovchev, MD, PhD, Stara Zagora, Bulgaria

Skender Saiti, MD, PhD, Skopje, Macedonia

Milka Zdravkovska, MD, PhD, Skopje, Macedonia

Gentian Vyshka, MD, PhD, Tirana, Albania

Gani Karamanaga, MD, Ulcinj, Montenegro

Ramush Bejiqi, MD, PhD, Prishtina, Kosova

Meral Rexhepi, MD, PhD, Tetovo, Macedonia

Irfan Ahmeti, MD, PhD, Skopje, Macedonia

Bordi Këshillëdhënës

Prof. dr. Shpëtim Telegrafi, Nju Jork, SHBA
Prof. dr. Gëzim Boçari, Tiranë, Shqipëri
Prof. dr. Donço Donev, Shkup, Maqedoni
Prof. Dr. Isuf Dedushaj, Prishtinë, Kosovë
Prof. Dr. Ramadan Jashari, Belgjikë
Prof. Dr. Holger Tietzt, Gjermani
Prof. Dr. Vjollca Meka-Sahatçiu
Prof. Dr. Milena Petrovska, Shkup, Maqedoni
Prof. Dr. Sonja Bojaxhieva, Shkup, Maqedoni
Dr. Spec. Ylbert Ademi, Gostivar, Maqedoni
Doc. Dr. Naser Durmishi, Shkup, Maqedoni

Sekretariati i redaksisë

Dr. Bekim Ismaili, Maqedoni
Dr. Sead Zeynel, Maqedoni
Dr. Rihan Saiti, Maqedoni

Këshilli Botues

Prim. Dr. Ali Dalipi
Prim. Dr. Ferit Muça
Prim. Dr. Lavdërim Sela
Prim. Dr. Shenasi Jusufi
Dr. Nadi Rustemi
Dr. Bedri Veliu
Dr. Gafur Polisi
Dr. Baki Alili
Dr. Ilber Besimi
Dr. Gazi Mustafa
Dr. Edip Sheji
Dr. Murat Murati
Dr. Dukagjin Osmani
Dr. Bari Abazi
Dr. Fadil Murati
Dr. Fadil Maliqi
Dr. Besa Pocesta-Islami
Dr. Jakup Jakupi
Dr. Muharem Saliu
Dr. Sufjan Belcista-Ferati
Dr. Xhabir Bajrami
Dr. Sc. Majlinda Ademi

Dizajni & Pamja

Aleksandar Kostadinovski

Shtypur në

Shtypshkronjen "Pruf Print", Shkup

Medicus shtypet në tirazh: 600 ekzemplarë
Revista shperndahet falas

Advisory Board

Shpetim Telegrafi, MD, PhD, New York, USA
Gezim Bocari, MD, PhD, Tirana, Albania
Donco Donev, MD, PhD, Skopje, Macedonia
Isuf Dedushaj, MD, PhD, Prishtina, Kosova
Ramadan Jashari, MD, PhD, Belgjum
Holger Tietzt, MD, PhD, Germany
Vjollca Meka-Sahatciu, MD, PhD
Milena Petrovska, MD, PhD, Skopje, Macedonia
Sonja Bojadzieva, MD, PhD, Skopje, Macedonia
Ylbert Ademi, MD, Gostivar, Macedonia
Naser Durmishi, MD, PhD, Skopje, Macedonia

Editorial Secretariat

Bekim Ismaili, MD, Macedonia
Sead Zeynel, MD, Macedonia
Rihan Saiti, MD, Macedonia

Editorial Council

Ali Dalipi, MD
Ferit Muça, MD
Lavderim Sela, MD
Shenasi Jusufi, MD
Nadi Rustemi, MD
Bedri Veliu, MD
Gafur Polisi, MD
Baki Alili, MD
Ilber Besimi, MD
Gazi Mustafa, MD
Edip Sheji, MD
Murat Murati, MD
Dukagjin Osmani, MD
Bari Abazi, MD
Fadil Murati, MD
Fadil Maliqi, MD
Besa Pocesta-Islami, MD
Jakup Jakupi, MD
Muharem Saliu, MD
Sufjan Belcista-Ferati, MD
Xhabir Bajrami, MD
Majlinda Ademi, MD, PhD

Design & Layout

Aleksandar Kostadinovski

Printed in:

Print House "Pruf Print", Skopje

The Journal Medicus is printed and distributed free of charge with a circulation of 600 copies.

ВЕЛАМЕНТОЗНА ИНСЕРЦИЈА НА ПАПОЧНАТА ВРВЦА КАЈ ЕДИНЕЧНА БРЕМЕНОСТ КАКО РЕТКА ПРИЧИНА ЗА ИТЕН ЦАРСКИ РЕЗ

Димитар Георгиев, Ана Коцевска, Беким Дика, Башким Исмаили, Кристина Скепаровска

ЈЗУ Специјализирана болница за гинекологија и акушерство “Мајка Тереза” - Скопје

Medicus 2022, Vol. 27 (2): 221-224

АБСТРАКТ

Кај околу 2% од нискоризичните бремености раѓањето се завршува со итен царски рез. Бидејќи половина од овие случаи се асоцирани со абнормалности на плацентата или папочната врвца, пренаталната детекција на овие абнормалности ќе доведе до намалување на итните царски резови кај нискоризични бремености. Веламентозната инсерција на папочната врвца е абнормална инсерција кога умбиликалните крвни садови не навлегуваат директно во плацентата, туку навлегуваат помеѓу амнионот и хорионот пред да дојдат до плацентата. Инциденцата на оваа абнормалност изнесува 1% и е асоцирана со обстетрички компликации. Се дијагностицира ултрасонографски во вториот триместар со сензитивност од 67% и специфичност од 100%. Преку презентираниот случај на пациентка со присутна веламентозна инсерција на папчаник, сакаме да ја потенцираме важноста на детекцијата на местото на инсерција на папочната врвца уште при рутински ултрасонографски преглед, со цел идентификација на бременостите со веламентозна инсерција на папчаникот и ризик за обстетрички компликации.

ВОВЕД

Нормалната инсерција на папочната врвца е во централниот дел од плацентата, оддалечена од нејзиниот раб. Местото на инсерција на папочната врвца се означува како абнормално ако е лоцирано на работ од плацентата или кога умбиликалните крвни садови се одделуваат еден од друг и навлегуваат помеѓу амнионот и хорионот, а потоа навлегуваат во плацентата (веламентозна инсерција) [1].

Перинаталната смртност е повисока кај пациентки со абнормалности на плацентата, папочната врвца и феталните мембрани. И покрај напредокот на перинатологијата, кај околу 2% од ниско ризичните бремености потребен е итен царски рез за завршување на бременоста. Половина од овие случаи се асоцирани со абнормалности на плацентата и папочната врвца и

затоа се смета дека пренаталната детекција на овие абнормалности ќе доведе до редукција на бројот на итни царски резови кај ниско ризични бремености [1].

Веламентозната инсерција на папочната врвца претставува абнормалност при која умбиликалните крвни садови се одделуваат еден од друг и навлегуваат помеѓу амнионот и хорионот, а потоа навлегуваат во плацентата. Се карактеризира со интрамембранозни умбиликални крвни садови на местото на инсерција во плацентата, а остатокот од папчаникот најчесто е нормален. Заради отсуство на заштитната улога на Wharton – овата слуз, овие крвни садови се подложни на компресија и руптура, особено ако се лоцирани на делот од мембраните кој го покрива цервикалниот остиум (vasa praevia). Должината на интрамембранозните крвни садови и растојанието помеѓу крајот на нормалниот папчаник и местото на

инсерција во плацентата се високо варијабилни [2].

Бременостите комплицирани со веламентозна инсерција на папчаникот се со повисок ризик од лоши перинатални исходи (интраутерин застој во растот, предвремено породување, абрупција на плацента, vasa praevia, абнормалности кардиотокографски записи интрапартум, пониски Апгар скорови на плодот, како и зголемена неонатална смртност) [3,4]. Кај овие бремености, интрапартално почесто се детектираат варијабилни децелерации и нереактивни кардиотокографски записи [1].

Истражувачите потенцираат дека систематската иднетификација на абнормалната инсерција на папчаникот е особено значаен дел од пренаталната ултразвучна евалуација [5]. Оваа состојба се дијагностицира ултрасонографски во вториот триместар со сензитивност од 67% и специфичност од 100% [1].

При ултразвучен и макроскопски преглед, обвивката на папчната врвца нормално е во континуитет со хорионската плоча. Кај веламентозна инсерција, папчната врвца завршува на оддалеченост од неколку сантиметри од плацентата, на кое што место умбиликалните крвни садови се одделуваат едни од други и преминуваат помеѓу амнионот и хорионот пред да се спојат со субхорионските крвни садови од плацентата [слика 1]. Колор доплер техниката ја олеснува нивната идентификација при ултразвучен преглед [2].

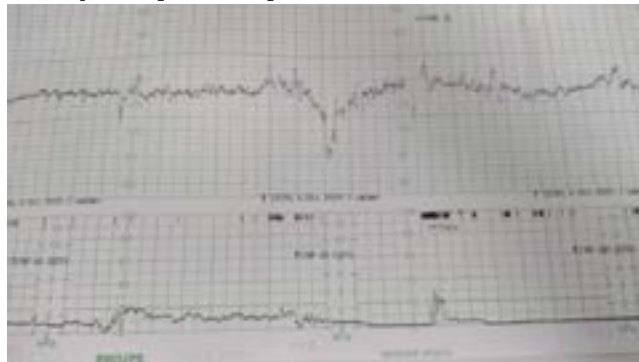

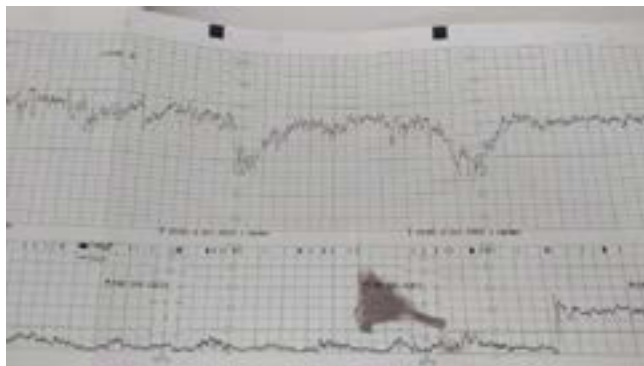
Слика 1. Макроскопски изглед на плацента и папчаник со веламентозна инсерција [6]

Пренаталната детекција на веламентозната инсерција доведува до редуција на бројот на итни царски резови кај ниско ризични пациентки, а исто така доведува до редуција на феталниот и неонаталниот морбидитет и морталитет [1].

ПРИКАЗ НА СЛУЧАЈ

Пациентка на 33 години со втора редовно контролирана бременост. Првата бременост завршила со спонтан абортус во 7-ма гестациска недела. Негира анамнеза за минати заболувања и алергии. Ултразвучните скрининзи во прв и втор триместар со уреди наоди. Хоспитализирана е во 39.2 гестациски недели поради прскање на околуплодовите обвивки во домашни услови, со почетен вагинален наод и истекување на млечна околуплодова вода. Ултразвучно е детектирано присуство на плод во главична презентација, со биометрија која одговара за гестациската старост, намалено количество на околуплодова вода и плацента локализирана на преден сид од утерус. Хематолошки и биохемиски параметри во референтни граници. Во тек на хоспитализација ординирана антибиотска, спазмолитична и рехидратациона терапија. Сите ЦТГ записи беа реактивни, со нормална базална фреквенција, но со присутни спорадични атипични варијабилни децелерации, а отсутен утерин активитет [слика 1]. Поради тоа се одлучи бременоста да се заврши со итен царски рез, при што беше породен жив женски плод со РТМ 3150gr/49cm, обем на глава 34.5cm, Апгар скор 6/7/7. Интраоперативно е детектирано присуство на меконијална околуплодова вода. Макроскопски присутна веламентозна инсерција на папчната врвца, со присутни крвни садови кои минуваат околу 10cm помеѓу мембраните, пред да навлезат во постелката.

Слика 2. Варијабилни децелерации кај нашиот случај

Новороденчето во операциона сала аспирирано, куса вентилација со AMBU (на аспириран добиено густа леплива содржина). Кај плодот присутно везикуларно дишење со влажни кркори, срцева фреквенција 130/мин, тонус намален, рефлекс присутни, сатурација 96%, хематолошки и биохемиски параметри во референтни граници. Ехо наод на CNS: лесна перивентрикуларна хиперехогеност. Ординирана витаминска, антибиотска терапија и спроведена вакцинација за Хепатит Б и туберкулоза. Испишано во добра состојба со тт од 3010 грама.

Постоперативен период кај мајката со уреден тек. Ординирана антибиотска, аналгетска, антикоагулантна, рехидратациона терапија и анти RhD профилакса. Лабораториските наоди беа во референтни рамки. Раната зараснуваше *per primam*.

Мајката и новороденчето се испишаа на третиот постоперативен ден.

ДИСКУСИЈА

Веламентозната инсерција се јавува кај околу 1% од единечните бремености [5], а се детектира и кај 15% од монохорионските близначки бременост [7]. Почеста е кај бременостите со присутна *placenta praevia*. Во една серија од прикази на случаи, веламентозната инсерција на папочната врвца се доведува во врска со повеќе обстетрички компликации [1,3,4]. Се смета дека честите абнормалности во срцевата работа на плодот се предизвикани од недостатокот на Wharton - ова слуз, поради што овие крвни садови се подложни на компресија за време на утерините контракции [3,4]. Секоја оклузија на папочната врвца, било парцијална или комплетна, може да предизвика зголемен отпор и намалување на концентрацијата на кислород во феталните артерии, што доведува до активирање

на вагалниот рефлекс и појава на брадикардија кај фетусот [8].

Атипичните варијабилни децелерации биле опишани уште во 1983 година од Krebs и соработниците [9], како прогностички неповолни, со карактеристики индикативни за фетална хипоксија, како што се: бавно враќање на феталната срцева фреквенција на базалните вредности, губење на варијабилноста, отсуство на акцелерации, бифазни децелерации.

При компресија на папочната врвца, прво настанува опструкција на умбиликалната вена што доведува до редуција на враќањето на феталната крв, надразба на барорецепторите и појава на акцелерација на срцевата работа на фетусот. Субсеквентната комплетна опструкција и на двете умбиликални артерии индуцира системска хипертензија, што резултира со децелерација на срцевата работа на фетусот. После децелерацијата, по завршувањето на компресијата, настанува акцелерација (настаните се случуваат во обратна насока). Варијабилните децелерации без барорецептор-посредувана акцелерација, често се јавуваат кај случаите со веламентозна инсерција на папчаникот. Причината за рана појава на децелерации и нивната поголема зачестеност е компресијата на аберантните крвни садови кои не се покриени со Wharton - овата слуз, како и истовремената опструкција и на умбиликалните артерии и на умбиликалната вена за време на утерините контракции или феталните движења [3,10]. Анализата на појавата на варијабилни децелерации во втората фаза од породувањето, покажала дека тие се 3 пати почести кај случаите со веламентозна инсерција на папчаникот, отколку во контролната група [10].

Критериуми за ултрасонографска дијагноза на веламентозна инсерција се: умбиликални крвни садови кои навлегуваат во плацентарната маргина паралелно на сидот на утерусот и се спојуваат со суперфицијалните плацентарни крвни садови; имобилно место на инсерција, дури и при тресење на утерусот; умбиликалните садови се разминуваат додека ја минуваат мембраната. Со употреба на колор доплер за да се подобри идентификацијата на овие крвни садови, објавена е сензитивност од 69 до 100 % и специфичност од 95 до 100 % [5].

Дефинитивна дијагноза се поставува со макроскопски преглед на плацентата, папчаникот и овојците по породувањето [слика 1].

ЗАКЛУЧОК

За да се обезбеди безбедно породување особено е важно правилно и навремено да се идентификуваат високоризичните бремености со абнормалности на плацентата и папчаникот. Иако е важно да се открие што порано во бременоста, веламентозната инсерција на папчаникот најчесто не се идентификува пренатално, туку во текот на интрапарталниот период. Асоцирана е со повисока стапка на абнормални ЦТГ записи и царски резови. Кај секоја бременост со веламентозна инсерција на папчаникот мора да ја имаме во предвид и можноста за постоење на vasa previa и можните компликации. И покрај поволниот исход во овој случај поради навременото завршување на бременоста со итен царски рез, ја истакнуваме важноста на раната дијагноза, а со цел да се намали лошиот перинатален исход.

РЕФЕРЕНЦИ

- Hasegawa J, Matsuoka R, Ichizuka, et al. Velamentous cord insertion: significance of prenatal detection to predict perinatal complications. *Taiwan J Obstet Gynecol.* 2006 Mar;45(1):21-5
- Hasegawa J, Matsuoka R, Ichizuka K, et al. Ultrasound diagnosis and management of umbilical cord abnormalities. *Taiwanese Journal Obstet Gynecol.* 2009 Mar;48(1):23-7
- Eddleman KA, Lockwood CJ, Berkowitz GS, et al. Clinical significance and sonographic diagnosis of velamentous umbilical cord insertion. *Am J Perinatol* 1992 Mar;9(2):123-6
- Heinonen S, Ryyanen M, Kirkinen P, Saarikoski S. Perinatal diagnostic evaluation of velamentous umbilical cord insertion: clinical, Doppler, and ultrasonic findings. *Obstet Gynecol* 1996 Jan;87(1):112-7
- Sepulveda W, Rojas I, Robert JA, et al. Prenatal detection of velamentous insertion of the umbilical cord: a prospective color Doppler ultrasound study. *Ultrasound Obstet Gynecol.* 2003 Jun;21(6):564-9
- Raimi Z, Ng BK, Abdul Kadir AK, Lim PS. Velamentous Cord Insertion: A Rare Cause of Emergency Caesarean Section. *Journal of Surgical Academia* 2016; 6(2): 37-39
- Lopriore E, Sueters M, Middeldorp JM, et al. Velamentous cord insertion and unequal placental territories in monochorionic twins with and without twin-to-twin-transfusion syndrome. *Am J Obstet Gynecol* 2007 Feb;196(2):159.e1-5
- Ball RH, Parer JT. The physiologic mechanisms of variable decelerations. *Am J Obstet Gynecol* 1992 Jun;166(6 Pt 1):1683-9
- Krebs HB, Petres RE, Dunn LJ. Intrapartum fetal heart rate monitoring. VIII. Atypical variable decelerations. *Am J of Obstet and Gynecol. Am J Obstet Gynecol.* 1983 Feb 1;145(3):297-305
- Hasegawa J, Matsuoka P, Ichizuka K, et al. Velamentous cord insertion and atypical variable decelerations with no accelerations. *Int J Gynaecol Obstet.* 2005 Jul;90(1):26-30